

Nr 390.

Av herr **Edberg**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 143, angående ändringar i villkoren för kolonatupplåtelser å kronoparker i Norrland och Dalarna m. m.

I proposition nr 143 föreslår Kungl. Maj:t bl. a. vissa ändringar i villkoren för kolonatupplåtelser å kronoparker i Norrland och Dalarna.

Enligt gällande bestämmelser handläggas frågor om kolonisationsåtgärder av särskilda kolonisationsnämnder inom Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län, varjämte Kungl. Maj:t uppdragit åt domänstyrelsen att tillsvidare fullgöra kolonisationsnämnd tillkommande åligganden rörande inom Kopparbergs län beslutat kolonisationsområde. Ledningen av och kontrollen över kolonisationsnämndernas verksamhet utövas av statens egnahemsstyrelse.

Det framgår av propositionen, att för hittills beslutade kolonisationsförsök jämte omföringen till kolonat av vissa krononybyggen har riksdagen anvisat anslag å sammanlagt 6,405,500 kronor och för nästkommande budgetår föreslår Kungl. Maj:t riksdagen att för ändamålet bevilja ett extra reservationsanslag av 165,000 kronor.

Det synes knappast numera kunna råda något tvivel därom, att de hittills tillämpade formerna för kolonatupplåtelser äro i stort sett misslyckade. Särskilt av vad som anföres i propositionen i samband med redogörelsen för framställningarna om lindring i upplåtelsevillkoren får man ett starkt intryck härav. Bl. a. framgår otvetydigt, att kolonisterna för sin bärgning äro i så hög grad beroende av tillgången på skogsarbete, att om sådant icke kan erhållas i normal utsträckning, stå kolonisterna inför nödtvånget att lämna sina lägenheter.

Egnahemsstyrelsen framhåller i sin skrivelse av den 15 okt. 1928 (sid. 19 i prop.), att den sedan 1918 bedrivna kolonatverksamheten endast varit ett försök för att utröna lämpligaste formen för upplåtelser av jord å de norrländska kronoparkerna. Då emellertid dessa försök av olika anledningar icke lyckats så bra, som man förväntat, samt då ett förslag nu föreläge, framställt av domänstyrelsen den 19 september 1928, angående ändrade grunder för upplåtelser av odlingslägenheter och skogstorp, syntes anledning föreligga att överväga, huruvida man vid sidan av en sådan eventuellt reformerad nybygges- och odlingsverksamhet å hithörande kronoparker borde bibehålla systemet med kolonatupplåtelser å samma kronoparker. Vissa skäl syntes egnahemsstyrelsen tala för ernående av enhetliga former vid lägenhetsupplå-

Bihang till riksdagens protokoll 1929. 4 saml. 78 häft. (Nr 390—393.) 1

telser å de norrländska kronoparkerna, därvid bl. a. kunde framhållas den besparing, som vid ett inhiberande av fortsatta kolonatupplåtelser enligt 1925 års grunder vunnes genom möjligheten att småningom avveckla de norrländska kolonisationsnämndernas verksamhet.

Statskontoret ansåg, i anslutning till egnahemsstyrelsens yttrande, att det borde tagas under övervägande att åvägabringa enhetliga former vid lägenhetsupplåtelser å de ifrågavarande kronoparkerna, och att därför några kolonatupplåtelser enligt kungörelsen den 26 juni 1925 tillsvidare ej borde äga rum.

Statsrevisorerna uttalade, att ett fullföljande av kolonisationsverksamheten efter nuvarande grunder knappast kunde annat än i undantagsfall förväntas giva ett någorlunda tillfredsställande resultat, varför det icke syntes tillrådligt, att nya upplåtelser enligt sagda grunder ägde rum.

Även departementschefen finner det otvivelaktigt, att kolonatverksamheten ingalunda motsvarat förväntningarna, och kommer till den slutsatsen, att avsättning av nya kronoparksområden enligt 1925 års grunder tillsvidare ej torde böra äga rum. Emellertid anser departementschefen anledning ej föreligga att helt inställa utlämnandet av sådana kolonat, som redan äro utlagda men ej upplåtna.

Att döma av i propositionen förebragt utredning synes enighet råda därom, att kolonisationsverksamheten i sin hittills bedrivna form bör upphöra. Det torde vid sådant förhållande även kunna starkt ifrågasättas, huruvida utlämnandet av utlagda men ej upplåtna kolonat bör, såsom departementschefen föreslår, fortgå. Mera ändamålsenligt synes vara att omedelbart övergå till det av domänstyrelsen föreslagna och av Kungl. Maj:t godtagna systemet med upplåtelse av kronotorp i den mån sådan upplåtelse prövas erforderlig för tillgodoseende av behovet av arbetskraft å kronans skogar. Vid bifall härtill borde det vara möjligt att redan nu avveckla kolonisationsnämndernas verksamhet och överlåta deras uppgifter på domänstyrelsen, vilket även skulle vara önskvärt med hänsyn till kolonisternas behov av arbetsförtjänst. Under sådana förhållanden synes det av Kungl. Maj:t äskade anslaget för kolonisationsverksamhetens bedrivande kunna minskas med åtminstone det belopp, som motsvarar de för kolonisationsnämnderna beräknade administrationskostnaderna, eller sammanlagt 51,750 kronor.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte, med bifall till vad här ovan anförts angående kolonisationsverksamheten i Norrland och Dalarna, nedsätta det av Kungl. Maj:t i proposition nr 143 begärda extra reservationsanslaget med 51,750 kronor.

Stockholm den 6 mars 1929.

P. J. Edberg.